

РЕШЕНИЕ

№ 1039

гр. София, 14.07.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-1, в публично заседание на
шестнадесети юни през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Румяна Спасова

при участието на секретаря Славка Кр. Димитрова
като разгледа докладваното от Румяна Спасова Търговско дело №
20241100901068 по описа за 2024 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявен е иск с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД вр. с чл. 82 ЗЗД.

Ищецът „Графена Груп“ ЕООД твърди, че с ответника били страни по договор за обществена поръчка Д-ОП 81/21.08.2020 г. за извършване на СМР по сградния фонд на УМБАЛ „Александровска“ ЕАД по обособена позиция № 3 – СМР в сграда „Клиника по пропедевтика на вътрешните болести“. Твърди, че договорът, който следва да се квалифицира като такъв за строителство и съответно подвид на договора за изработка, останал изцяло неизпълнен по вина на ответника. Посочва, че ответникът като възложител бил недобросъвестен и не изпълнил основното си задължение да осигури необходимите строителни книжа за изпълнението на възложените с договора СМР и да предаде строителна площадка за започване на строителството. Твърди, че неизпълнението на ответника го лишило като изпълнител от възможността да изпълни възложените СМР и съответно да придобие печалбата от изпълнението на договора, с която законосъобразно да увеличи своето имущество. Ето защо претендира пропуснатата полза в следствие на неизпълнението на ответника. Счита, че пропуснатата полза е под формата на пропуснатата печалба в размер на 592 000 лева без ДДС или 740 000 лева с ДДС, която е пряка, непосредствена и предвидима последица от виновното неизпълнение на договора от страна на ответника. Предвид изложеното иска да се постанови решение, с което да се осъди ответникът да му заплати сумата в размер на 25 500 лева, представляваща част от общото дължимо от ответника обезщетение в размер на 740 000 лева с ДДС за претърпени от ищеца вреди под формата на пропуснатата печалба от неизпълнението от страна на ответника на договор за обществена поръчка от 21.08.2020 г., ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане. Претендира разноски. С допълнителната искова молба ищецът заявява, че поддържа исковата молба.

С протоколно определение от 16.06.2025 г. съдът допусна увеличение в размера на предявения иск като същият се счита предявен за сумата 389 100 лева.

В срока по чл. 367 ГПК ответникът УМБАЛ „Александровска“ ЕАД оспорва иска като недопустим и неоснователен. Посочва, че в друг процес между страните „Графена Груп“ ЕООД е предявило в условията на евентуалност възражение за прихващане с направените разходи за изпълнение на договора и със сумата, представляваща пропуснати ползи от нереализирана печалба от процесния договор, което дело все още е висящо. Оспорва иска по основание и размер. Счита, че не е налице неизпълнение на договорни задължения от страна на възложителя поради негово виновно поведение, тъй като изпълнението на договора от 21.08.2020 г. изобщо не е започвало. Твърди, че тъй като е публично предприятие-възложител, отпадането на възможността да получи целево финансиране следва да се разглежда като основателна причина за прекратяване на договора. Посочва, че прекратил договора, като е упражнил правото си по чл. 268 ЗЗД да се откаже от него по основателни причини. Твърди, че с чл. 88 от договора страните са постигнали съгласие какви ще бъдат последиците при отказ на възложителя от договора в отклонение от правилото на чл. 268 ЗЗД, включващо печалбата, която изпълнителят би получил. Предвид изложеното счита искът за недопустим, а в случай, че не се остави без разглеждане, за неоснователен и недоказан. Претендира разноски. С допълнителния отговор на допълнителната искова молба поддържа, че искът е неоснователен.

Съдът като обсъди доводите на страните и събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа страна следното:

С решение № 3-143/08.07.2020 г. в процедура на публично състезание по ЗОП за възлагане на обществена поръчка с предмет: „СМР по сградния фонд на УМБАЛ „Александровска“ ЕАД по 3 обособени позиции“, открита с Решение № 3-39 от 06.02.2020 г. на изпълнителния директор на УМБАЛ „Александровска“ ЕАД, за обособена позиция № 3 е класирано на първо място ищецът „Графена Груп“ ЕООД.

На 21.08.2020 г. между страните е сключен договор за обществена поръчка № Д-ОП-81/21.08.2020 г., в изпълнение на решението за избор на изпълнител, по който възложителят УМБАЛ „Александровска“ ЕАД възлага, а изпълнителят „Графена Груп“ ЕООД приема да изпълни възмездно със свои ресурси, качествено и в срок по узаконени строителни книжа и в съответствие с клаузите на договора „СМР по сградния фонд на УМБАЛ „Александровска“ ЕАД по обособена позиция № 3 – СМР в сграда „Клиника по пропедевтика на вътрешните болести“, до окончателно завършване и приемане на дейностите, съгласно клаузите на договора. Съгласно чл. 6 общата стойност на строително-монтажните работи, които възложителят заплаща на изпълнителя при точно, надлежно и навременно изпълнение на всички задължения на изпълнителя по договора, възлиза на 2 485 920,61 лева без ДДС. В чл. 43, т. 1 е предвидено, че изброените по-долу междинни и крайни дати и срокове представляват задължителни договорни дати и срокове, като изпълнителят е длъжен да извърши дейностите, предмет на договора, за срок от 360 календарни дни, считаното от датата на възлагателно писмо от страна на възложителя. С чл. 87, т. 6 е уредено, че освен в предвидените в други раздели на договора случаи договорът може да бъде прекратен от възложителя по важна причина.

С писмо от 07.12.2021 г. до Министъра на здравеопазването от УМБАЛ „Александровска“ ЕАД ищецът посочва, че строителните дейности по договорите, сред които е и процесният, не са започнали, въпреки проведените обществени поръчки от предишното ръководство на лечебното заведение, поради което иска сключване на допълнителни споразумения, с които да се удължат сроковете за усвояване на получените целеви субсидии за капиталови разходи, с цел предоставяне на възможност лечебното заведение да се снабди с необходимите книжа, чрез които строителните дейности да бъдат започнати.

С писмо от 08.12.2021 г. ищецът е уведомил Министъра на образованието, че обществените поръчки са проведени без лечебното заведение да се снабди с всички строителни книжа и разрешителни, заради което изпълнението на договорите не е започнало.

С решение от 23.05.2023 г. по т.д. № 889/2022 г. на СГС, ТО, VI-10 състав е осъдено „Графена Груп“ ЕООД да заплати на УМБАЛ „Александровска“ ЕАД по иск с правно основание чл. 55, ал. 1, предл. 3 ЗЗД сумата от 580 387,10 лева – заплатен аванс по прекратен договор № Д-ОП-81/21.08.2020 г. за извършване на СМР по сградния фонд на УМБАЛ „Александровска“ ЕАД по обособена позиция № 3 – СМР в сграда „Клиника по пропедевтика на вътрешните болести“ по фактура № 113/01.09.2020 г., заедно със законната лихва върху тази сума от 17.05.2022 г. до окончателното заплащане, и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от 43 855,01 лева разноси по делото. С решението е отхвърлен искът за разликата над 580 387,10 лева до пълния предявен размер от 596 620,94 лева като погасен поради прихващане с вземане в размер на 16 233,84 лева – вземане на ответника по чл. 266 ЗЗД вр. чл. 88 от горепосочения договор – разходи за подготовка на строителна площадка. С решение от 09.04.2024 г. по т.д. № 1001/2023 г. на САС, 13 състав е потвърдено решение от 23.05.2023 г. по т.д. № 889/2022 г. на СГС, ТО, VI-10 състав. С определение от 25.02.2025 г. по т.д. № 1542/2024 г. на ВКС, I Т.О. съдът не допуска касационно обжалване на въззивно решение от 09.04.2024 г., постановено по в.т.д. № 1001/2023 г. от САС.

От приетата по делото съдебно-икономическа експертиза се установява, че отчитайки записаната в чл. 6 от процесния договор обща стойност на строително-монтажните работи, частта на печалбата на ищеца от изпълнението на договора би била 324 250,51 лева без ДДС, респ. 389 100,61 лева с ДДС.

При така установената фактическа обстановка, съдът достига до следните правни изводи:

Предявеният иск е за присъждане на обезщетение в размер на 389 100 лева, като част от общо претендирано в размер на 740 000 лева, представляващо пропуснатата печалба от неизпълнение на задълженията на ответника по процесния договор.

Искът е допустим, доколкото в приключилия между страните спор изрично е прието, че възражение за прихващане с предмет настоящата претенция не е било предмет на разглеждане.

По делото са отделени за безспорни и ненуждаещи се от доказване обстоятелствата, че между страните е сключен договор за обществена поръчка Д-ОП 81/21.08.2020 г. за извършване на СМР по сградния фонд на УМБАЛ „Александровска“ ЕАД по обособена позиция № 3 – СМР в сграда „Клиника по пропедевтика на вътрешните болести“; че договорът е прекратен от ответника; че прекратяването е извършено след изтичане на неговия срок; че в срока на договора не е започнало неговото изпълнение.

С влязло в сила решение по т.д. № 889/2022 г. на СГС, ТО, VI-10 състав, потвърдено с решение от 09.04.2024 г. по т.д. № 1001/2023 г. на САС, 13 състав и не допуснато до касационно обжалване с определение от 25.02.2025 г. по т.д. № 1542/2024 г. на ВКС, I Т.О. между страните е прието, че договорът е прекратен от възложителя на основание чл. 87, т. 6 от договора. Правопораждащите факти на правото на възложителя да получи връщане на аванса от изпълнителя се предпоставя от прекратяване на договорната връзка. Правото на възложителя да прекрати договора на основание чл. 87, т. 6 следва да се приеме за факт установен със сила на пресъдено нещо между страните, поради развитото се и приключило преди това производство. Следователно възложителят се е отказал правомерно от договора преди да е започнало неговото изпълнение.

Причина за прекратяване на договорната връзка между страните е невъзможността за

бъдещо финансиране, което обстоятелство е настъпило след сключване на договора. Поради това не се доказва, че поведението на възложителя по неснабдяване с всички строителни книжа и разрешителни, необходими за изпълнение на договора, което безспорно се установи, че е налице от приетите като доказателства писма от 07.12.2021 г. и 08.12.2021 г., е причина за неизпълнение на договора. Не се доказва по делото проявена недобросъвестност в договорните отношения от страна на възложителя, което да е довело до неизпълнение на договорни задължения от негова страна.

Съгласно чл. 79, ал. 1, пр. 2 ЗЗД при неизпълнение на договора изправната страна има право да иска обезщетение вместо изпълнение. Самото обезщетение според чл. 82 ЗЗД обхваща претърпяната загуба и пропуснатата полза, но само доколкото те са пряка и непосредствена последица от неизпълнението и са могли да бъдат предвидени при пораждаване на задължението, освен ако длъжникът е бил недобросъвестен. Така очертаните граници на договорната отговорност изискват установяване на пряка причинно-следствена връзка между неизпълнението на задължението и претърпяна вреда, като реална последица от конкретно квалифицирано поведение на длъжника.

В разглеждания случай договорът между страните е прекратен преди да е започнало неговото изпълнение като установена със сила на пресъдено нещо между страните причина за това е невъзможност за бъдещо финансиране. С оглед на това не се доказва с поведението си по непредставяне на строителни книжа на изпълнителя възложителят да му е причинил претендираните вреди, изразяващи се в пропуснатата полза от нереализирана печалба. Следователно ищецът не е претърпял вреда, подлежаща на обезщетяване, която да е пряка и непосредствена последица от неизпълнение на договорните задължения на ответника. Прекратяване на договора на предвидените в него и в закона основания изключва наличието на неизпълнение, което е необходимо условие, без което вреда не би могла да настъпи.

Предвид изложените съображения съдът намира, че искът предявен от „Графена Груп“ ЕООД срещу УМБАЛ „Александровска“ ЕАД е неоснователен и подлежи на отхвърляне.

С оглед изхода на спора право на разноски има ответникът, на когото следва да се присъди сумата в размер на 300 лева за юрисконсултско възнаграждение, определено на основание чл. 78, ал. 8 ГПК вр. чл. 37 ЗПП вр. чл. 25, ал. 1 НЗПП.

Така мотивиран, Софийски градски съд

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявения от „Графена Груп“ ЕООД, с ЕИК: 203785177, с адрес: гр. София, бул. „*****“ срещу УМБАЛ „Александровска“ ЕАД, с ЕИК: 831605795, с адрес: гр. София, ул. „Св. Георги Софийски“ № 1, иск с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД вр. с чл. 82 ЗЗД за заплащане на **сумата в размер на 389 100 лева /триста осемдесет и девет хиляди и сто лева/**, представляваща част от обезщетение, което е заявено в размер на 740 000 лева, за претърпени вреди под формата на пропуснати ползи от неизпълнение на задължения на ответника по договор за обществена поръчка Д-ОП 81/21.08.2020 г. за извършване на СМР по сградния фонд на УМБАЛ „Александровска“ ЕАД по обособена позиция № 3 – СМР в сграда „Клиника по пропедевтика на вътрешните болести“, като неоснователен.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, „Графена Груп“ ЕООД, с ЕИК: 203785177, с адрес: гр. София, бул. „*****“ да заплати на УМБАЛ „Александровска“ ЕАД, с ЕИК: 831605795, с адрес: гр. София, ул. „Св. Георги Софийски“ № 1, сума в размер на **300 лева /триста лева/**, представляваща направени разноски по делото за юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски градски съд: _____